

Avizul Comitetului Regiunilor „Modernizarea învățământului superior”

(2012/C 113/09)

COMITETUL REGIUNILOR

- salută intenția Comisiei Europene de a juca un rol mai activ în sprijinirea instituțiilor de învățământ superior și a diferitelor autorități naționale, regionale și locale, în vederea punerii în practică a programului de modernizare a învățământului superior;
- împărtășește părerea Comisiei Europene conform căreia totalul investițiilor în învățământul superior în Europa este prea scăzut și recunoaște că nu numai statele membre, ci – în multe cazuri – și autoritățile regionale trebuie să-și asume responsabilitatea, consolidând investițiile în învățământul superior prin fonduri publice;
- cu privire la definirea programelor și liniilor de acțiune, încurajează Comisia Europeană să consacre mai multă atenție uneia din prioritățile pe care ea însăși le evidențiază, pe bună dreptate, cu privire la statele membre și instituțiile de învățământ superior: creșterea participării și consolidarea dimensiunii sociale a învățământului superior;
- este de părere că măsura în care învățământul superior ține seama de necesitățile tipice la nivel regional și local, contribuind în mod real la dezvoltarea regională și locală, poate reflecta, de asemenea, relevanța învățământului superior;
- constată, cu toate acestea, că mai trebuie luate multe măsuri pentru a lărgi și aprofunda, în același timp, posibilitățile de mobilitate și cooperarea transfrontalieră, contribuind astfel la sporirea considerabilă a valorii lor adăugate;
- reamintește că o serie de competențe importante în materie de învățământ și formare țin de autoritățile regionale și locale, așa cum este deja cazul politicilor de tineret și ocuparea forței de muncă, și subliniază, prin urmare, că autoritățile regionale și locale au un rol esențial în punerea în practică a acestei agende de modernizare, cu respectarea deplină a principiului subsidiarității.

Raportor	dna Mia DE VITS (BE-PSE), membră a Parlamentului Flamand
Document de referință	Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social și Comitetul Regiunilor: Sprijinirea creșterii și a ocupării forței de muncă – un proiect pentru modernizarea sistemelor de învățământ superior din Europa
	COM(2011) 567 final

I. RECOMANDĂRI POLITICE

COMITETUL REGIUNILOR

1. Observații generale

1. salută Comunicarea intitulată „Sprijinirea creșterii și a ocupării forței de muncă – un proiect pentru modernizarea sistemelor de învățământ superior din Europa”, în cuprinsul căreia Comisia Europeană schițează principalele obiective politice ale reformelor din sistemele de învățământ superior. Comitetul apreciază faptul că Comisia Europeană dorește să dea astfel un nou impuls reformelor inițiate odată cu procesul de la Bologna și cu crearea Spațiului european al învățământului superior și a Spațiului european de cercetare, reforme departe de a fi încheiate; de asemenea, Comitetul apreciază faptul că aceste reforme ocupă un loc important în contextul mai larg al Strategiei Europa 2020 și al inițiativelor emblematice din cadrul acesteia;

2. își însușește abordarea din Comunicare, prin care Comisia Europeană prezintă principalele obiective politice pe care atât statele membre, cât și instituțiile de învățământ superior trebuie să le pună în practică până la sfârșitul acestui deceniu, precum și modalitățile prin care ea le va putea sprijini în cadrul punerii în aplicare a acestei agende de modernizare;

3. este de acord cu faptul că responsabilitatea punerii în aplicare a reformelor din învățământul superior, domeniu politic în care UE deține competențe de coordonare și susținere, le revine în primul rând statelor membre și instituțiilor de învățământ superior, chiar dacă mizele și răspunsurile politice la acestea depășesc frontierele naționale. De asemenea, Comitetul reamintește că o serie de competențe importante în materie de învățământ și formare țin de autoritățile regionale și locale, așa cum este deja cazul politicilor de tineret și ocuparea forței de muncă. Comitetul subliniază faptul că autoritățile regionale și locale au un rol esențial în punerea în practică a acestei agende de modernizare, cu respectarea deplină a principiului subsidiarității;

4. observă că propunerea de strategie pentru modernizarea învățământului superior nu pare să pună nicio problemă în ce privește respectarea principiilor subsidiarității și proporționalității;

5. menționează că învățământul, inclusiv învățământul universitar, trebuie să ofere în primul rând o formare extinsă și generală, în cadrul căreia indivizii să-și dezvolte personalitatea și să poată deveni persoane deschise, puternice și polivalente, capabile să-și asume pe deplin responsabilitatea în societate. Învățământul are incontestabil și o valoare economică, dar nu

este singura. De aceea, abordarea economică a învățământului va fi întotdeauna și în mod inevitabil incompletă. Dintr-o perspectivă determinată, abordarea economică poate fi însă judicioasă sau chiar necesară;

6. suscrie pe deplin, în pofida observațiilor de mai sus, poziției conform căreia trebuie acordat învățământului și formării un rol central în vederea stimulării în Europa a unei creșteri inteligente, durabile și favorabile incluziunii, subliniind că posibilitățile instituțiilor de învățământ superior din Europa de a juca acest rol nu sunt exploatare pe deplin;

2. Principalele obiective politice pentru statele membre și pentru instituțiile de învățământ superior

2.1. *Creșterea nivelului de educație, pentru a-i forma pe absolvenții și cercetătorii de care Europa are nevoie*

7. este de acord cu analiza conform căreia nivelul mediu de calificare în Europa trebuie, până în 2020, să atingă obiectivul de creștere la 40% a ponderii absolvenților de studii superioare sau studii echivalente, pentru a putea răspunde la creșterea prevăzută și necesară de locuri de muncă ce necesită cunoștințe solide, pentru a oferi tinerilor perspective mai bune de a găsi locuri de muncă de calitate și pentru a lupta astfel împotriva șomajului, în special în rândul tinerilor;

8. este convins că utilizarea pe scară largă a soluțiilor TIC inovatoare de către furnizorii de învățământ superior poate contribui la creșterea accesibilității acestuia, precum și a ratei de participare, de exemplu pentru studenții care locuiesc în zone slab populate, pe insule și în zonele montane, precum și în regiunile ultraperiferice;

9. împărtășește în mod explicit poziția conform căreia învățământul superior trebuie să devină atractiv pentru straturi mai largi ale populației și deploră faptul că diferite grupuri continuă să rămână în mod semnificativ subreprezentate în frecventarea învățământului superior. Comitetul subliniază că această subreprezentare, care se manifestă de altfel cu o persistență nejustificabilă și mai accentuat în rândul cadrelor didactice universitare, nu ridică doar probleme de ordin social, ci reprezintă, în același timp, și o irosire inefficientă de talent;

10. propune, prin urmare, să se monitorizeze nu doar măsura în care statele membre reușesc să îmbunătățească participarea la învățământul superior și – cel puțin la fel de important – nivelul de reușită, ci și măsura în care statele membre și instituțiile de învățământ superior reușesc să atragă studenți „ne-tradiționali”, într-o manieră care nu se înscrie în paradigmele clasice, pentru a putea combate astfel orientările stereotipe către anumite programe de învățământ și a evita

astfel segregarea de pe piața muncii. Ținând cont de evoluțiile demografice, Comitetul este convins că indispensabila creștere substanțială a nivelului de participare nu poate fi obținută în mod durabil dacă statele membre și instituțiile de învățământ superior nu vor reuși să integreze această „dimensiune socială” în miezul politicii lor privind învățământul superior. Prin urmare, Comitetul consideră că este obligatoriu să se formuleze obiective specifice în acest domeniu, adaptate specificului fiecărui stat membru și fiecărei regiuni a acestora. Cu toate acestea, Comitetul subliniază că participarea sporită necesită creșterea finanțării instituțiilor de învățământ superior din Europa, pentru a garanta standarde de vârf în cercetare și predare;

11. susține pledoaria Comisiei Europene în favoarea acordării unui sprijin financiar acelor potențiali studenți care provin dintr-un mediu cu venituri mai reduse. În acest context, Comitetul își exprimă îngrijorarea cu privire la decizia sau preocupările din anumite state membre de a crește taxele de înscriere, în pofida faptului că toate statele membre au ratificat Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale, care prevede la articolul 13 că „învățământul superior trebuie să devină accesibil tuturor în deplină egalitate, în funcție de capacitatea fiecăruia, prin toate mijloacele potrivite și în special prin introducerea treptată a gratuității”. Comitetul este îngrijorat de faptul că o creștere a taxelor de înscriere va ridica în același timp și pragul financiar pentru participarea la învățământul superior; această situație intervine tocmai într-o perioadă în care mulți studenți și familiile lor se văd confrunțați cu urmările crizei financiare și economice;

12. atrage atenția asupra faptului că și alte elemente în afară de capacitatea financiară (cum ar fi atenția acordată alegerii corespunzătoare a studiilor, formarea prealabilă adecvată și, în lipsa acesteia, o remediere corespunzătoare, îndrumarea și serviciile de consiliere, reorientarea în timp util către o filieră mai potrivită sau o formare mai adecvată pentru a evita abandonul studiilor, o abordare orientată mai clar către studenți în învățământul superior, etc.) pot juca un rol decisiv în accesul la învățământul superior și rata de succes. Comitetul invită statele membre și instituțiile de învățământ superior să acorde atenția cuvenită acestor aspecte. Comitetul regretă că informațiile cu privire la politicile din aceste domenii nu sunt colectate și împărtășite la nivelul statelor membre într-o manieră suficient de sistematică, așa cum este cazul altor aspecte privind învățământul superior, și consideră că Observatorul dimensiunii sociale în învățământul superior, în curs de înființare în cadrul procesului de la Bologna, trebuie să beneficieze de sprijinul necesar;

13. salută măsurile propuse de Comisia Europeană, cum ar fi elaborarea unor cadre naționale de calificare, cu trasee de trecere clare și, după caz, suplimentare între diferitele niveluri de calificare, sau orientarea către rezultatele învățării și către cunoștințe și aptitudini acumulate în mod efectiv (între altele, prin recunoașterea calificărilor obținute în altă parte și a competențelor dobândite în trecut, inclusiv în domeniul învățării informale sau non-formale) în locul unor criterii mai tradiționale și mai formale, cum ar fi durata studiilor și numărul de ore frecventate în cadrul unui program de studii. Comitetul consideră că asemenea măsuri pot fi instrumente adecvate pentru o mai bună evaluare a competențelor și pentru încadrarea persoanelor în conformitate cu nivelul lor de calificare sau pentru a propune acestora o cale adaptată și realizabilă către un nivel de calificare mai înalt;

14. îndeamnă Comisia Europeană să urmeze într-o manieră coerentă abordarea sa progresivă privind flexibilitatea în parcurerile de formare și în formele de învățare, inclusiv în ceea ce privește aplicarea actualei directive și elaborarea noii directive privind recunoașterea calificărilor profesionale;

2.2. Îmbunătățirea calității și relevanței învățământului superior

15. își însușește ideea că un contact mai intens cu sfera profesională și instituțiile pieței muncii este deosebit de benefic pentru învățământul superior, cel puțin în măsura în care acest contact urmărește transmiterea cunoștințelor și a competențelor esențiale transmisibile, necesare pentru succesul în poziții cu înaltă calificare. În același timp, Comitetul consideră că întreprinderile ar trebui să-și asume mai multă responsabilitate în ceea ce privește învățământul superior, între altele oferind studenților și docenților un număr suficient de locuri de stagiu de înaltă calitate, reflectând, în cadrul unui dialog cu instituțiile de învățământ superior, asupra carierelor profesionale de viitor și asupra formării profesionale corespunzătoare, sau valorizând din plin competențele generale transferabile ale profesorilor, etc.; de asemenea, ar trebui instituite pe scară mai largă parteneriate de cercetare între întreprinderi și universități;

16. este convins de faptul că autoritățile regionale și locale, care de regulă dispun de relații excelente atât cu instituțiile de învățământ superior, cât și cu întreprinderile, se află într-o poziție optimă pentru a stimula și modera acest dialog;

17. este de părere că măsura în care învățământul superior ține seama de necesitățile tipice la nivel regional și local, contribuind în mod real la dezvoltarea regională și locală, poate reflecta, de asemenea, relevanța învățământului superior. Comitetul consideră că această ancorare reprezintă una din dimensiunile în funcție de care instituțiile de învățământ superior ar trebui să-și adapteze misiunea și prioritățile strategice, și în cadrul cărora pot tinde spre excelență și, în consecință, subliniază și susține diversitatea și individualitatea instituțiilor europene de învățământ superior;

18. recomandă ca soluțiile TIC să fie introduse pe scară largă în toate instituțiile europene de învățământ superior; crearea unei platforme TIC comune de către instituțiile de învățământ superior și autoritățile pertinente de la nivel național, regional și local ar putea conduce la o creștere a ratei de succes;

2.3. Creșterea calității prin mobilitate și cooperare transfrontalieră

19. subliniază importanța unei mobilități bine concepute și a cooperării transfrontaliere pentru calitatea învățământului și pentru dezvoltarea personală, în diferite domenii, a persoanelor care pot beneficia de acestea. Comitetul ia notă de progresul enorm realizat în această privință de către statele membre și instituțiile de învățământ superior, între altele grație rolului de motor pe care îl joacă programul Erasmus, dublat de procesul de la Bologna. În opinia Comitetului, aceste programe și această cooperare constituie o valoare inestimabilă prin faptul că oferă unui număr mare de cetățeni europeni o imagine concretă și pozitivă a Europei;

20. constată, cu toate acestea, că mai trebuie luate multe măsuri pentru a lărgi și aprofunda, în același timp, posibilitățile de mobilitate și cooperarea transfrontalieră, contribuind astfel la sporirea considerabilă a valorii lor adăugate. Comisia Europeană enumără pe bună dreptate o serie de obstacole constatate la diferite niveluri politice, care deseori se înscriu într-un context național specific. Comitetul consideră că această stratificare complexă nu trebuie să împiedice statele membre, autoritățile regionale și locale și instituțiile de învățământ superior să abordeze fără întârziere aceste probleme, fiecare în sfera sa de competență;

21. îndeamnă la introducerea Suplimentului la diplomă în toate instituțiile de învățământ superior, fiindcă acesta reprezintă un pas foarte important către comparabilitatea diplomelor și facilitează recunoașterea acestora;

22. atrage atenția asupra unor inițiative existente în favoarea asigurării în context transfrontalier a calității învățământului superior și dorește, ținând seama de impactul structural asupra sistemelor de învățământ superior din statele membre și regiunile respective, să le scoată în evidență ca modele de cooperare transfrontalieră;

23. invită autoritățile naționale relevante, care sunt în multe cazuri autorități locale și regionale, să ia măsuri pentru ca recunoașterea universitare să devină mai ușoară și mai rapidă, reducând astfel o sarcină semnificativă, ce afectează mobilitatea studenților și cadrelor didactice universitare; această procedură ar trebui să nu implice costuri imposibil de suportat de către depunătorul cererii și să nu dureze mai mult de patru luni;

2.4. O mai bună utilizare a triunghiului cunoașterii

24. recunoaște pe deplin necesitatea unei mai bune dezvoltări și utilizări a „triunghiului cunoașterii”, format din educație, cercetare și întreprinderi și împărtășește pe deplin analiza Comisiei Europene, conform căreia instituțiile de învățământ superior și instituturile de cercetare pot stimula dezvoltarea economică în regiunile în care sunt amplasate, pot exploata la scară mondială atuurile regionale de care dispun, sau pot forma centrul unei rețele de cunoaștere care să servească economiei și societății locale;

25. recunoaște că enunțurile de mai sus sunt cu atât mai valabile, cu cât autoritățile locale și regionale acordă sprijin într-o manieră strategică și aleg în mod conștient o serie de domenii prioritare care corespund atât atuurilor cât și necesităților existente la nivel regional, fără să se lanseze într-o concurență oarbă cu alte regiuni; ar trebui puternic încurajată formarea unor clustere de cunoaștere și inovare care să implice autorități locale și regionale, universități și întreprinderi locale, inclusiv întreprinderi nou-înființate;

26. subliniază că, în Comunicarea sa, Comisia Europeană are tendința să pună un accent deosebit pe întreprinderi, pe potențialul produselor și serviciilor comercializabile și pe comercializarea cunoașterii. Comitetul subliniază că importanța sectorului non-profit, cum ar fi învățământul (obligatoriu), sectorul medical și paramedical, serviciile sociale etc. nu trebuie subapreciată;

2.5. Îmbunătățirea guvernancei și a finanțării

27. împărtășește părerea Comisiei Europene conform căreia totalul investițiilor în învățământul superior în Europa este prea scăzut și recunoaște că nu numai statele membre, ci – în multe cazuri – și autoritățile regionale trebuie să-și asume responsabilitatea, consolidând investițiile în învățământul superior prin fonduri publice. Prin urmare, Comitetul solicită statelor membre și, după caz, autorităților regionale să nu permită ipotecarea viitorului, în pofida presiunilor bugetare, investind mai degrabă într-o perspectivă de creștere pe termen lung, fără a introduce măsuri de austeritate în sectoare care formează piatra de temelie a creșterii de mâine. Comitetul consideră că Comisia Europeană ar putea urmări acest lucru, prin intermediul Semestrului european, astfel încât economiile să nu afecteze acele sectoare care sunt indispensabile pentru punerea în practică a Strategiei Europa 2020;

28. din punctul de vedere al abordării educației ca bun public, împărtășește poziția Comisiei Europene conform căreia investițiile publice sunt și trebuie să rămână și în viitor principala piatră de temelie a unui învățământ superior durabil;

29. este de acord cu tendința de diversificare a resurselor financiare, de exemplu prin parteneriate public-privat pentru finanțarea infrastructurii, dar avertizează că mobilizarea uneia din sursele alternative posibile, în special extinderea cotei de finanțare privată prin mărirea taxelor de înscriere riscă să exercite o presiune suplimentară asupra familiilor. Comitetul consideră că această presiune asupra familiilor ar putea duce, între altele, la scăderea cotei de participare și la modificări nedorite în structura socială a studenților, precum și la apariția sau sporirea dezechilibrului fluxului de mobilitate între statele membre și între regiuni. În vederea creării de șanse egale pentru fiecare și a stimulării excelenței, Comitetul pledează de aceea pentru îmbunătățirea politicii de acordare a burselor și a împrumuturilor pentru studii, bazată pe criterii precum venitul și performanțele universitare;

30. se declară de acord cu dezvoltarea unor noi mecanisme de finanțare și perfecționarea celor existente, bazate pe performanță; sprijină alegerile strategice variate și diversitatea profilului instituțional și încurajează excelența în toate dimensiunile ei. În același timp, Comitetul dorește să atragă atenția asupra faptului că din experiența acumulată se știe că introducerea unor asemenea mecanisme trebuie să aibă loc atent și cu toată prudența necesară, între altele datorită faptului că formula aplicată și indicatorii utilizați trebuie să servească efectiv realizării obiectivelor stabilite, ținând seama pe deplin de diversitatea dorită între instituții și în interiorul acestora;

31. constată că o creștere a nivelului de autonomie a instituțiilor de învățământ superior nu le scutește de la responsabilitatea lor față de toate părțile interesate și de la răspunderea lor în legătură cu mediul în care sunt ele ancorate. Cu toate acestea, Comitetul recunoaște că o mai mare autonomie a acestor instituții are deseori un efect pozitiv asupra atragerii de capital privat, contribuind astfel la creșterea nivelului de investiții în învățământul superior;

3. Contribuția UE: stimulentele pentru transparență, diversificare, mobilitate și cooperare

32. salută intenția Comisiei Europene de a juca un rol mai activ în sprijinirea instituțiilor de învățământ superior și a diferitelor autorități naționale, regionale și locale, în vederea punerii în practică a programului de modernizare a învățământului superior. Comitetul consideră că acest sprijin, în toate formele sale, este esențial pentru a obține convergența necesară în ceea ce privește agenda diferitelor autorități și instituții de învățământ superior și pentru a obține diversitatea și gradul de specializare dorit;

33. cu privire la definirea programelor și liniilor de acțiune, încurajează Comisia Europeană să consacre mai multă atenție uneia din prioritățile pe care ea însăși le evidențiază, pe bună dreptate, cu privire la statele membre și instituțiile de învățământ superior: creșterea participării și consolidarea dimensiunii sociale a învățământului superior;

3.1. *Sușinerea reformei prin date privind inițiativele, prin analiză și transparență*

34. constată că s-a demonstrat, între altele în cadrul punerii în aplicare a procesului de la Bologna, că utilizarea unor tablouri de bord relativ simple pentru a urmări progresul proiectului de reformă poate avea o mare forță de informare și mobilizare și propune să se recurgă mai mult la utilizarea unor astfel de instrumente. Comitetul constată în același timp că deseori, la nivelul statelor membre, un asemenea tablou de bord este incapabil să cuprindă dinamica diferită a diverselor regiuni și, prin urmare, nu este corespunzător pentru politica autorităților regionale și locale, mai ales în domeniile care sunt în mare parte sau în totalitate de competența acestora;

35. sprijină Comisia Europeană în intenția ei de a aprofunda cunoștințele cu privire la diferitele profiluri ale instituțiilor de învățământ superior prin intermediul proiectului *U-Map* și de a pune la dispoziție un instrument multidimensional de informare și clasificare, bazat pe performanțe, intitulat *U-Multirank*. Acest lucru ar trebui făcut cu grijă, pentru a nu crea sarcini administrative suplimentare disproporționate pentru instituțiile de învățământ superior. În opinia Comitetului este de la sine înțeles că inserția regională și atenția acordată cadrului local trebuie să reprezinte unul din parametrii de clasificare și ierarhizare a instituțiilor de învățământ superior;

36. întâmpină cu satisfacție intenția Comisiei Europene de a colecta, în colaborare cu Eurostat, date îmbunătățite referitoare la mobilitatea în scop educațional și la capacitatea de inserție profesională asociată învățământului superior. Comitetul atrage atenția asupra faptului că informațiile de acest gen sunt apreciate nu numai în rândul studenților și absolvenților unor instituții de învățământ superior, ci pot contribui în același timp și la o mai bună orientare a viitorilor studenți către un profil anume;

37. solicită Comisiei Europene să reflecteze cu atenție asupra obiectivelor urmărite prin elaborarea Registrului european al

învățământului superior și să examineze, înainte de elaborarea unui astfel de instrument, dacă nu există deja alte inițiative în acest sens;

3.2. *Promovarea mobilității*

38. subliniază importanța obiectivului de a încuraja mobilitatea și, în acest context, atrage atenția Comisiei Europene asupra observațiilor valabile în continuare fără nicio modificare și conținute în capitolul „În ceea ce privește inițiativele privind mobilitatea” din avizul Comitetului din 27 și 28 ianuarie 2011 pe tema „Tineretul în mișcare”⁽¹⁾;

39. de asemenea, este convins de faptul că eforturile de îmbunătățire a cunoștințelor de limbi străine nu vor contribui doar la creșterea potențialului de mobilitate, ci și la îmbunătățirea calității acesteia, consideră că Comisia Europeană va putea juca un rol de sprijin în acest sens și reamintește că obiectivul politicii europene pentru multilingvism este ca fiecare european să cunoască două limbi străine;

40. sprijină Comisia Europeană în intenția ei de a facilita tuturor studenților, indiferent de originea lor socială, accesul la cursuri de masterat într-un alt stat membru și confirmă că această categorie de studenți are nevoie de un sprijin financiar mai mare. Comitetul ia notă de sugestia Comisiei Europene de înființare, în cooperare cu Banca Europeană de Investiții, a unui instrument de garantare a împrumuturilor pentru studenți la nivel european. Comitetul atrage atenția asupra faptului că niciuna din aceste acțiuni nu trebuie să aibă drept consecință ca accesul la mobilitate să devină un bun comercial. Elaborarea unei astfel de facilități ar trebui să completeze sistemul de burse existent, cum ar fi programul Erasmus, a cărui utilitate este de mult timp recunoscută⁽²⁾;

41. regretă că absența mobilității împrumuturilor din cadrul național constituie o barieră în calea mobilității studenților; insistă asupra obligației de a acorda împrumuturi și burse fără nicio discriminare întemeiată pe cetățenie;

42. recunoaște că anumite fluxuri de mobilitate pot reprezenta o provocare pentru anumite state și, într-o măsură și mai mare, pentru anumite regiuni. Comitetul se declară în favoarea introducerii unor reglementări privind accesul la acele profiluri de studii care permit prestarea anumitor servicii, cum ar fi studiul medicinei, ținându-se seama de nivelul regional, reglementări necesare pentru a se asigura asistența medicală la nivel regional. În plus, Comitetul este dispus să coopereze la efectuarea unei analize atente a acestei problematice și la găsirea unor soluții durabile care să țină seama de toate părțile interesate și care respectă realizările obținute la nivel european;

43. este convins că trebuie luate măsuri care să garanteze accesul la mobilitate în scopul învățării în condiții de egalitate pentru toți studenții, indiferent de situația lor socioeconomică și poziția geografică a regiunii din care provin;

⁽¹⁾ CdR 292/2010 fin.

⁽²⁾ Cf. punctul 20 din avizul Comitetului Regiunilor privind inițiativa emblematică „Tineretul în mișcare” (CdR 292/2010 fin), adoptat în timpul celei de-a 88-a sesiuni plenare a Comitetului Regiunilor la 27 și 28 ianuarie 2011.

44. recunoaște, de asemenea, că există o anumită preocupare cu privire la calitatea anumitor tipuri de educație transfrontalieră, sub forma acordurilor de franciză, și invită toate statele membre să ia măsurile necesare, de exemplu măsuri privind asigurarea calității educației transfrontaliere pentru acele cursuri oferite de instituțiile de învățământ superior în alte state membre, astfel încât să se păstreze încrederea deplină între instituțiile de învățământ superior;

45. recunoaște că mai există multe obstacole în calea mobilității transfrontaliere a cercetătorilor și invită statele membre să participe activ la îmbunătățirea reglementărilor privind veniturile suplimentare și drepturile sociale, astfel încât cercetătorii să se poată bucura de mai multă siguranță în legătură cu aceste aspecte atunci când lucrează în străinătate, fiind astfel încurajați să participe la mobilitatea transfrontalieră;

3.3. *Concentrarea asupra inovării din învățământul superior, asupra creării de locuri de muncă și a capacității de inserție profesională*

46. așteaptă cu interes adoptarea Agendei strategice pentru inovare și speră că se va trece cu celeritate la definirea priorităților în vederea înființării Institutului european de inovare și tehnologie și dezvoltării de noi comunități de cunoaștere și inovare (CCI);

47. urmărește cu interes dezvoltarea „alianțelor cunoașterii” între instituțiile de învățământ superior și întreprinderi, dar se întreabă în același timp dacă asemenea alianțe nu ar fi oportune sau chiar indispensabile și între instituțiile de învățământ superior și autorități sau organizații fără scop lucrativ. În acest context, Comitetul dorește să menționeze, între altele, problemele cu care se confruntă Europa: îmbătrânirea populației și scăderea natalității, societatea multiculturală, schimbările climatice etc.;

48. întâmpină cu satisfacție intenția Comisiei Europene de elabora un cadru de calitate pentru stagii și este convins că Comisia și autoritățile naționale, regionale sau locale trebuie apoi să se concentreze asupra monitorizării active a punerii în aplicare a acestui cadru; platforma centralizată propusă pentru ofertele de stagiu în Europa poate reprezenta o modalitate excelentă de facilitare a accesului la ofertele de stagiu și de a încuraja tinerii să candideze pentru stagii în alte state membre;

3.4. *Sprijinirea internaționalizării învățământului superior european*

49. salută recunoașterea de către Comisia Europeană a faptului că internaționalizarea și cooperarea transfrontalieră nu trebuie să se limiteze la Uniunea Europeană, ci trebuie să cuprindă lumea întreagă. În această privință, Comitetul insistă mai ales asupra potențialului enorm pe care îl reprezintă cooperarea între regiunile limitrofe din interiorul și exteriorul Uniunii Europene. În acest sens, UE ar trebui să stimuleze cooperarea universităților europene cu centrele de învățământ superior din țările terțe, în scopul, printre altele, de a consolida guvernanta și programele educaționale ale acestora, utilizând în acest sens experiența dobândită de centrele europene. Pentru aceasta este necesară promovarea acțiunilor de mobilitate și schimb de studenți și de profesori de la universitățile din regiunile frontaliere și de la universitățile din țările terțe vecine, contribuind astfel la exportul de bune practici;

50. așteaptă propuneri mai concrete cu privire la modalitatea prin care Comisia Europeană dorește să sprijine elaborarea și dezvoltarea unor strategii de internaționalizare de către instituțiile de învățământ superior din Europa și mizează pe dialogul inițiat de Comisia Europeană pe această temă cu toate părțile interesate. Comitetul atrage atenția asupra faptului că și autoritățile regionale și locale ar trebui să fie implicate într-un asemenea dialog, în condițiile în care strategiile de internaționalizare a instituțiilor de învățământ superior se află în strânsă interacțiune cu strategiile de dezvoltare a regiunilor în care acestea își au sediul;

3.5. *Consolidarea impactului pe termen lung și a complementarității în finanțarea acordată de UE*

51. în cadrul programului „Erasmus pentru toți”, salutăm propunerea de a continua, începând cu 2014, consolidarea resurselor financiare ale programelor actuale în materie de educație, formare și tineret și de a simplifica gestionarea administrativă a acestora. Comitetul speră că acest nou program va contribui nu numai la lărgirea, ci și la aprofundarea calitativă a diferitelor forme de schimb și cooperare;

52. își exprimă același entuziasm cu privire la propunerea Comisiei Europene de a reuni actualele programe europene de cercetare și inovare în cadrul noului program „Orizont 2020”;

53. ținând seama de proximitatea lor față de instituțiile de învățământ superior, oferă Comisiei Europene sprijinul autorităților regionale și locale pentru a exploata pe deplin potențialul pe care îl oferă „Erasmus pentru toți” și „Orizont 2020”;

54. observă, așa cum a menționat deja în avize anterioare, că integrarea programelor existente în aceste noi inițiative trebuie să aibă loc cu toată prudența necesară, astfel încât reorganizarea să nu ducă la pierderea anumitor elemente valoroase din cadrul programelor existente;

55. subscrie asocierii pe care Comisia Europeană o face între învățământ (superior), pe de o parte, și politica de coeziune, Fondul european de dezvoltare regională și Fondul social european, pe de altă parte. Pentru a garanta că aceste fonduri vor fi utilizate într-o manieră cât mai efektivă și eficientă, Comitetul invită Comisia Europeană să identifice și să difuzeze în mod activ exemple de bune practici din diferite state membre și regiuni;

3.6. *Următoarele etape către un învățământ superior european inteligent, durabil și favorabil incluziunii*

56. se așteaptă ca, la definirea programelor și liniilor de acțiune concrete, Comisia Europeană să-și permanentizeze dialogul deosebit de apreciat cu toate părțile interesate, inclusiv cu autoritățile regionale și locale;

57. ia notă de propunerea de constituire a unui grup la nivel înalt cu un mandat permanent, care să analizeze subiecte esențiale pentru modernizarea învățământului superior, și se așteaptă ca provocările specifice menționate în Comunicare (referitoare la componența acestui grup) să fie luate în considerare de Comisia Europeană în mod corespunzător; solicită ca în acest grup la nivel înalt să fie reprezentat și CoR;

58. insistă ca, în cadrul elaborării acestei agende de modernizare, Comisia Europeană să țină seama de sinergiile necesare între toate inițiativele emblematiche relevante și să ia în considerare avizele pe care Comitetul le-a elaborat în legătură cu aceste inițiative emblematiche.

Bruxelles, 16 februarie 2012

Președinta
Comitetului Regiunilor
Mercedes BRESSO
